

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет/інститут економічний

Кафедра обліку і оподаткування

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Податкове планування та мінімізація ризиків

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Облік і оподаткування

Спеціальність D1 Облік і оподаткування

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри обліку і оподаткування,
Протокол №8 від 2 грудня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Податкове планування та мінімізація ризиків
Викладач (-і)	Лещук Г.В., д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування
Контактний телефон викладача	+38(067)2559984
E-mail викладача	halyna.leshchuk@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/c1a57ddf09aad774da14
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
Одним із напрямів підвищення ефективності господарювання на підприємствах є запровадження податкового планування, що являє собою інтеграційний процес раціоналізації господарської діяльності з позиції відповідності діючому податковому законодавству та стратегії життєздатності суб'єктів господарювання. Для вітчизняних підприємств податкове планування виступає необхідним засобом адаптації до мінливості зовнішнього середовища. Податкове планування дозволяє підприємству уникнути багатьох складних ситуацій; частково усуває негативний ефект невизначеності середовища функціонування, поліпшує координацію дій, сприяє більш раціональному використанню фінансових ресурсів, дозволяє керівництву приймати більш обґрунтовані управлінські рішення. Основними завданнями даного курсу є оволодіти знаннями необхідними для правильного застосування методів податкового планування та мінімізації податкових ризиків. Вміти приймати найбільш доцільні рішення із загальних і спеціальних питань оптимізації податкових зобов'язань; складати план та програму оптимізація діяльності підприємства; кваліфіковано визначати можливості застосування законодавства та передбачених пільг.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою викладання навчальної дисципліни «Податкове планування та мінімізація ризиків» є засвоєння студентами теоретичних знань та набуття ними практичних навиків щодо організації та методики здійснення податкового планування, формування знань і навичок стосовно обґрунтування господарських рішень із урахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків. Цілі вивчення курсу ««Податкове планування та мінімізація ризиків» : вивчення теоретико-організаційних засад податкового планування; засвоєння основних принципів обґрунтування господарських рішень із урахуванням факторів оптимізації податків та податкових ризиків; набуття навиків самостійного складання проекту податкового планування.	
4. Результати навчання (компетентності)	
Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання. Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта	

господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів.

Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Дотримуватися норм професійної та академічної етики. підтримувати врівноважені стосунки з членами колективу (команди), споживачами, контрагентами, контактними аудиторіями.

Вміти проектувати, планувати і проводити пошукові і розвідувальні роботи, здійснювати їх інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.

Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

5. Організація навчання

Обсяг курсу – 90 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
лекції	16	6
практичні	14	4
самостійна робота	60	80

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Статус дисципліни
6	071 Облік і оподаткування	третій	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин (денна форма навчання/заочна форма навчання)		
	лекція	практичне заняття	самостійна робота студента
Тема 1. Податкове планування у системі управління підприємством 1. Зміст поняття «податкове планування» та «планування податкових платежів». 2. Мета та значення податкового планування в управлінні підприємством. 3. Класифікація видів податкового планування залежно від таких ознак як період розробки управлінських рішень, використовувані інструменти, активність суб'єкта податкового планування. 4. Принципи податкового планування. 5. Організація податкового планування. Розподіл функцій та субординація працівників, що здійснюють податкове планування. 6. Визначення рівнів податкового планування залежно від обізнаності та професійності	2 / -	2 / -	8 / 10

фахівців з податкового планування. Етапи податкового планування.			
Тема 2. Оцінка податкового навантаження та планування податкових платежів на майбутній період 1. Планування сум податкових платежів на майбутній період. Моделювання баз податків та зборів, які сплачуються підприємством. 2. Оцінка ефективності податкового планування підприємства. 3. Оцінка податкового навантаження на підприємство за допомогою абсолютних та відносних показників. 4. Оцінка зменшення податкових платежів у порівнянні з базовим періодом за рахунок економії податкових платежів, використання податкових пільг. 5. Оцінка ефективності діяльності служби податкового планування підприємства.	2 / 2	2 / -	8 / 10
Тема 3. Вибір системи оподаткування 1. Порівняльна характеристика систем оподаткування запроваджених для суб'єктів підприємницької діяльності - юридичних осіб: загальна (традиційна) система оподаткування; спрощена система оподаткування. 2. Порівняльна характеристика систем оподаткування запроваджених для фізичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності: загальна, спрощена системи оподаткування, оподаткування за фіксованим податком, сплата податку на промисел. 3. Визначення умов застосування, переліку податків, які належить сплачувати, порядку сплати ПДВ та соціальних внесків при впровадженні кожної із систем оподаткування.	2 / -	2 / -	8 / 10
Тема 4. Регулювання суми податків та оцінка податкових ризиків 1. Критерії податкової оптимізації. 2. Загальна характеристика методів оптимізації податків. Регулювання бази оподаткування податку на прибуток. Шляхи зменшення валового доходу та збільшення валових витрат. 3. Фіскальні умови, що визначають належність затрат підприємства до його валових витрат звітного періоду. Вплив облікової політики на планування податкового зобов'язання з податку на прибуток.	2 / 2	2 / 2	8 / 10

4. Регулювання бази оподаткування ПДВ. 5. Застосування операцій, що не підлягають оподаткуванню ПДВ. 6. Шляхи зменшення бази оподаткування ПДВ 7. Шляхи регулювання бази оподаткування соціальних внесків. 8. Податкові ризики в заходах податкового планування.			
Тема 5. Податкова звітність як елемент податкового планування 1. Податковий календар подання звітності та сплати податків. 2. Податковий календар юридичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності, що знаходиться на традиційній та спрощеній системі оподаткування. 3. Податковий календар фізичної особи - суб'єкта підприємницької діяльності. 4. Відповідальність платника податків за несвоєчасне подання звітності. 5. Умови застосування штрафних санкцій та інших видів відповідальності.	2 / -	2 / -	8 / 10
Тема 6. Відповідальність платників податків 1. Види відповідальності платників податків при порушенні податкового законодавства, умови та розмір застосування, розмір покарання: податкова застава, адміністративний арешт, штрафні санкції, пеня, адміністративний штраф, кримінальна відповідальність. 2. Відповідальність посадових осіб при порушенні податкового законодавства: адміністративна відповідальність; кримінальна відповідальність. 3. Відповідальність та ознаки злочину ухилення від сплати податків, умови та розмір покарання.	2 / 2	2 / -	8 / 10
Тема 7. Офшорні економічні зони як засіб оптимізації податкових платежів 1. Податкове планування із застосуванням офшорних компаній. Поняття про офшорні зони та їх класифікація. 2. Перелік офшорних зон 3. Переваги офшорних компаній. 4. Податкові наслідки операцій з нерезидентами, зареєстрованими в офшорних зонах (щодо податку на прибуток, ПДВ). 5. Уникнення подвійного оподаткування при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.	2 / -	2 / 2	8 / 10
Тема 8. Спеціальні економічні зони як засіб оптимізації податкових платежів	2 / -	-/-	4 / 10

1. Спеціальні економічні зони як засіб оптимізації податкових платежів. 2. Поняття про спеціальні економічні зони та їх класифікація. Перелік та нормативно правове забезпечення податкових пільг, що надаються підприємствам у СЕЗ та ТПР.			
Разом	16/6	14/4	60/80
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання знань здобувачів освіти з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять і має на меті перевірку знань здобувачів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості (усні відповіді, доповіді, дискусії, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування, контрольна робота). Всі форми поточного контролю представлені для студентів у системі дистанційного навчання : https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/3604 Оцінки отримані здобувачами, виставляються в електронні академічні журнали в 100 бальній шкалі. Накопичення балів студентом під час вивчення дисципліни проводиться у такому співвідношенні: – поточне оцінювання – 90 балів; – самостійна робота – 10 балів. Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається наростаючим підсумком як сума оцінок за поточне оцінювання та самостійну роботу відповідно до їх розподілу у електронному журналі. Підсумкова залікова оцінка виставляється на останньому практичному занятті. До залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною шкалою та шкалою ECTS: Зараховано «відмінно» (90-100 балів); (за шкалою ECTS – A) – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв'язок прикладів та задач, аналізує причиннонаслідкові зв'язки; вільно володіє науковими термінами; Зараховано «добре» (70-89 балів); (за шкалою ECTS: 80-89 – B; 70- 79 – C) – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв'язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності у розв'язках; Зараховано «задовільно» (50-69 балів); (за шкалою ECTS: 60-69 – D; 50-59 – E) – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв'язання задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв'язки; Незараховано «незадовільно» (менше 50 балів); (за шкалою ECTS: 26-49 – FX; 1-25 – F) – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами. Отримання додаткових балів з дисципліни можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Також за рішенням кафедри обліку і оподаткування здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів,		

	можуть присуджуватися додаткові бали (див. «Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Карпатського національного університету імені Василя Стефаника») URL: https://surl.li/wmmuhb.
Вимоги до письмових робіт	Студенти виконують проміжні і одну комплексну контрольну роботу. Головна мета – перевірка ступеня засвоєння теоретичних положень курсу (студенти заочної форми навчання виконують контрольну роботу у формі домашньої контрольної роботи та захищають під час останнього практичного заняття). У разі відсутності здобувача при написанні контрольної роботи йому надається можливість виконати цей вид роботи в межах індивідуально-консультативної роботи з викладачем або в межах визначеного викладачем відповідного практичного заняття.
Практичні заняття	Практичні заняття проводяться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою практичні заняття є ланцюжком, який пов'язує теоретичне навчання і практичну сторону з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань студентів. Під час практичних занять студент отримує оцінки за результатами усних відповідей, доповідей, дискусій, розв'язування практичних ситуацій (задач), тестування тощо. Оцінки за практичні заняття враховуються при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Самостійна робота	Загальний обсяг годин самостійної роботи, що відводиться на вивчення дисципліни складає 60 год. – для студентів денної форми навчання та 80 год. – для заочної форми навчання. Студентам пропонується виконання завдань, що розміщені у Системі дистанційного навчання Карпатського національного університету імені Василя Стефаника URL: https://surl.li/dxovqb). Навчальний матеріал дисципліни, передбачений для засвоєння здобувачем вищої освіти у процесі самостійної роботи, вноситься на підсумковий контроль разом з навчальним матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять. Оцінювання самостійної роботи проводиться за окремим розкладом під час тижнів контролю за самостійною роботою. Оцінки, отримані здобувачами вищої освіти вносяться до журналу занять навчальної групи та враховуються при визначенні підсумкової оцінки (рейтингу) з навчальної дисципліни.
Методи навчання	Наочні методи навчання – ґрунтуються на візуальному сприйнятті інформації для полегшення вивчення навчального матеріалу (використання ілюстрацій, графіків, схем, мультимедійних матеріалів (презентації, відео). Інтерактивні методи навчання – ґрунтуються на принципі зворотного зв'язку, коли здобувач освіти отримує відповіді, зауваження та поради щодо певної проблематики від викладача чи одногрупників; коли здобувачі освіти взаємодіють між собою, а викладач виступає координатором та наставником, а також стежить за дотриманням навчальних та етичних норм (відповіді на запитання та опитування думок здобувачів освіти, кейс-стаді тощо). Практичні методи навчання – передбачають виконання задач та вправ, які спрямовані на розвиток навичок і практичного застосування знань. Методи дистанційного навчання – ґрунтуються на використанні інформаційних технологій, в т.ч. університетської системи дистанційного навчання (https://d-learn.pnu.edu.ua), платформи для організації відеоконференцій: Zoom Video Communications.
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт по темах, передбачених силабусом.
Підсумковий контроль	Підсумковий (семестровий) контроль у формі заліку передбачає, що

підсумкова оцінка (у стобальній шкалі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань.

7. Політика курсу

Письмові роботи: студент повинен самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю, а для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей.

Здобувачам вищої освіти, які не отримали оцінку за підсумковий семестровий контроль, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіка ліквідації академзаборгованості за встановленими в університеті правилами.

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Карпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>). Списування під час виконання завдань заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише для виконання он-лайн тестування. Для обчислень можна використовувати калькулятор.

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях.

Політика щодо дедлайнів та перекладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (на 20% менше).

У студентів є можливість отримати додаткові бали пройшовши онлайн курси на навчальних платформах Prometheus, Coursera (чи інших рекомендованих кафедрою обліку і оподаткування: URL: <https://koia.pnu.edu.ua/platformy-dlia-neformalnoi-osvity/>). Слід враховувати, що приймаються сертифікати, які розширюють чи поглиблюють знання з дисципліни. Попередньо студент повинен погодити коректність обраного курсу (написавши лист на електронну адресу: nadiia.shkromyda@cnu.edu.ua). Результати неформальної освіти визнаються згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (URL: <https://surl.li/xpiocw>).

8. Рекомендована література

1. Загородній А.Г., Оліховський В.Я., Партин Г.О., Оліховська М.В. Податкове планування: концептуальні засади, методи, інструментарій, організація : навч. посібник. 2-ге вид. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. 216 с.
2. Загородній А.Г., Оліховський В.Я., Партин Г.О., Оліховська М.В. Податкове планування: концептуальні засади, методи, інструментарій, організація : навч. посібник. 2-ге вид. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2024. 216 с.
3. Податковий Кодекс України : Кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI : станом на 01 квіт. 2025 р. URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/T102755.html.
4. Сасенко О.Р. Податкове планування і прогнозування: навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 101 с.
5. Самусевич Я.В., Височина А.В. Податкове планування та основи податкової оптимізації : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.
6. Віндіктова В.С. Податкове планування як інструмент оптимізації діяльності підприємств. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2025. Вип. 17.Т. 1. С.122-127.
7. Давиденко С.В. Методи прогнозування податкових надходжень в умовах реформування системи оподаткування. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/55662/5/Davudenko_tax_receipts1.pdf;jsessionid=72C712B147A9069BA2E03B5E1D0DD5C1.
8. Кучеренко С.М. Проблематика оцінки податкових ризиків суб'єктів господарювання. Український економічний часопис. 2024. Вип. 6. С.31-38.
9. Шкроміда Н.Я., Лещук Г.В. (2025) Податкова система України в умовах воєнного стану: виклики для бізнесу та адаптація облікових систем. Український економічний часопис. № 10. С. 142-147. DOI: 10.32782/2786-8273/2025-10-22

10. Савків У.С., Лещук Г.В., Монюк Б.Р. (2025). Взаємозв'язок бізнес-планування та управління витратами підприємства в умовах кризового періоду для збереження конкурентоспроможності та прийняття ефективних управлінських рішень. Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2 (21). С. 443-451. <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.443-451>
11. Лещук Г.В., Шкроміда Н.Я., Івасюк Н.Б. (2025). Сучасний стан правового регулювання фінансової відповідальності за порушення податкового законодавства. Наукові перспективи. № 5(59). С. 851-867. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5\(59\)-851-866](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-5(59)-851-866)
12. Лещук Г.В., Шкроміда Н.Я. (2025). Підходи до оптимізації податкового навантаження в системі ефективного податкового планування. Актуальні питання економічних наук. № 10. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15331655>
13. Шкроміда Н.Я., Лещук Г.В. (2025) Управління податковими зобов'язаннями підприємства: обліково-аналітичний аспект. Сталий розвиток економіки. № 2(53). С. 318-323. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-43>
14. Лещук Г.В., Івасюк Н.Б. (2025) Вплив податкової політики на конкурентоспроможність торговельних підприємств. Ефективна економіка. №3. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.3.15>
15. Савків У.С., Лещук Г.В., Сидор Г.В. (2024) Державне управління соціально-економічною стабільністю країни та особливості застосування антикризових заходів в умовах воєнного часу. The actual problems of regional economy development. Вип. 20. Том 1. С. 403-410. doi: <https://doi.org/10.15330/apred.1.20.403-410>
16. Лещук Г.В., Савків У.С. (2023) Аналіз податкової політики України в умовах воєнного стану. Актуальні питання у сучасній науці. № 10 (16). С. 42 – 55. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10\(16\)-42-55](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10(16)-42-55)

Інформаційні ресурси

- 1 Верховна Рада України. URL : www.rada.gov.ua
2. Кабінет Міністрів України. URL : www.kmu.gov.ua
3. Міністерство фінансів України. URL: www.minfin.gov.ua
4. Державна податкова служба України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
5. Державна митна служба України. URL : www.customs.gov.ua.

Викладач _____

_____ Лещук Г.В.